

ALEKSANDRS ABOJS

(1867–1936)

Sirsnīgais latviešu tautas aizstāvis Aleksandrs Kazimira dēls Abojs pēc tautības bija lietuvietis. Viņš dzimis 1867. gada 17. janvārī Kauņas guberņas Panevėžas apriņķa Panadeļu pagastā. Ģimnāziju viņš pabeidza 1886. gadā Jelgavā, kur tolaik mācījās Francis Trasuns, Andrejs Kantinieks, Aleksandrs Platpīrs un daudzi citi. Jelgavā A. Abojs ātri iepazinās ar brāļiem latviešiem un pievienojās kopīgās nacionālās domas pacelšanas darbam tautā un visā tālākajā darbā.

Aleksandrs Abojs iestājās Mogiļevas Garīgajā seminārā un bija čakls audzēknis. 1892. gada 12. aprīlī Mogiļevas palīgbīskaps Albīns Simons ordinēja viņu par priesteri. Pirmā kalpošanas vieta ir Liksnā, kur Abojs ierodas 1893. gada 16. janvārī. Priesteris ir jauns, bet noteikts un stingrs.

1896. gadā A. Aboju pārcēla uz Daugavpili par vikāru un dzelzceļa skolas kapelānu. Te viņš nokļūst plašākā sabiedrībā un māca arī jaunatni. 1897. gadā tiek pārcelts uz Bukmuižu, kur to gaidīja smags un atbildīgs darbs.

Krievu valdība jau 1892. gadā bija panākusi, lai Bukmuižai nebūtu sava draudzes gana – lai iedzīvotāji pārietu pareizticībā, līdz ar to aizmirstot savu valodu un tautību. Jau bija atsūtīts pareizticīgo garīdznieks. Taču latvieši neatlaidīgi un stingri turējās

pretī, neļaujot pareizticīgo garīdzniekam noturēt dievkalpojumu Bukmuižas katoļu baznīcā. Tikai pateicoties prāvesta A. Aboja apķērbībai un pašuzturēšanās darbam, Bukmuižas baznīca tika atdota atpakaļ latviešiem. Iedzīvotāju pārtautošanas darbs apstājās, par ko latviešu tauta paliek priesterim pateicīga uz mūžu.

Aizvadītie gadi tomēr ir cirtuši smagas rētas latviešu saimē. Arī tagad. Līdzīgi Augšpils, Liepnas un citiem pagastiem pierobežā, Bukmuižā sastopami daudzi pārkrieivoti tautieši, kas vēl pirms 1890. gada runājuši latviski. Diemžēl tagad ģimenē runā krieviski.

1908. gadā A. Aboja misija Bukmuižā izbeidzās. 12. septembrī viņu pārcēla uz Sarkanu draudzi, netālu no Rēzeknes. Te prāvests turpina aizsākt, jo pārtautošanas darbs iet uz priekšu lieliem soļiem. Prāvests pierunā ticīgos nepāriet pareizticībā, viņš apstaigā zemnieku mājas, runā ar katru draudzes locekli.

1920. gadā prāvests A. Abojs sāk kalpošanu Feimaņos. Te pāriet viņa mūža pēdējie gadi. Priesteris bija ieguvis tautas simpātiju un pateicību. Draudzē un visās sanāksmēs viņu sagaidīja un uzņēma kā ievērojamu nacionālās atmodas kustības darbinieku. Aleksandra Aboja laikabiedrs un atbalstītājs bija monsinjors Nikodems Rancāns. Aleksandrs Abojs piedzīvoja 1934. gada 15. maiju: bija priecīgs, ka ataususi gara gaisma.

1936. gada 3. martā priesteris nomira. Uz pavadīšanu bija ieradušies 17 garīdznieki un liels skaits ticīgo, sēru dievkalpojumu vadīja Ludzas dekāns Antonijs Urbšs. Prāvestu apbedīja Feimaņu baznīcas dārzā. Uz kapa ir liels akmens krusts ar uzrakstu: *Sacerdos Alexander Aboj, 17. I 1867–1936 3. III. Requiescat in pace.*

Avots:

Svilāns, Jānis. Latvijas Romas katoļu priesteri / Jānis Svilāns, Alberts Budže. - Rēzekne : Latgales kultūras centra izdevniecība, 2008. – 1.sēj.- 9.- 10. lpp.